

Midden-Delfland behoort tot Europese top duurzame gemeenten

Cittaslow zorgt voor een bewustwordingsproces

Midden tussen de drukke steden Den Haag, Rotterdam en Rijswijk ligt een groene oase van rust. Landschap en omgeving worden hier op handen gedragen. Midden-Delfland beschermt en koestert de ambiance, de geschiedenis, de natuur en de mensen. Dit is de eerste Nederlandse gemeente die zich Cittaslow mag noemen. Een internationaal keurmerk dat de kwaliteit van de leefomgeving onderstreept.

Tekst en foto's: Reinout Burgers

In navolging van Slow Food en Slow Travel bestaat nu ook Cittaslow. Dit is het internationale keurmerk voor kleinere gemeenten die scoren op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit. Ze behoren tot de Europese top van mooie en duurzame gemeenten. Het keurmerk staat niet voor langzaam en niet gestrest leven; het is een positieve tegenreactie op de verstedelijking en verwaarlozing van authentieke gebieden. Behoud en versterking van identiteit en kwaliteit zijn belangrijke voorwaarden. Een gemeente ontvangt het keurmerk niet zomaar. In veel aspecten streeft Cittaslow naar datgene waar VHL-Larenstein al jaren voor staat. Vreemd dat er geen afgestudeerden van Larenstein betrokken zijn bij Cittaslow in Nederland.

Het waterrijke Midden-Delfland dat uit verschillende dorpen, waaronder Schipluiden, maakt duidelijk waarom juist deze gemeente vorig jaar tot de eerste Nederlandse Cittaslow-gemeente werd uitgeroepen. De rust van het uitgestrekte landschap. De sfeervolle natuur. De prachtige historische gebouwen langs het water. De grazende koeien in de laagveenweiden. Het leven kabbelt. Geen wonder dat iedereen vriendelijk oogt en een glimlach voor bezoekers over heeft. Niet dat Cittaslow een Utopia is, maar het streven naar kwaliteit en verbetering van de leefomgeving heeft zijn effect op de burger. Het is bijna een onthaasting van de stad die letterlijk ver aan de horizon zichtbaar is. De boten mogen niet sneller varen dan 6 kilometer per uur en ook de wegen in en rondom de dorpskernen van Midden-Delfland kennen een snelheidsbeperking van een trage dertig kilometer per uur.

Bewustwording

Dat Midden-Delfland het keurmerk heeft, is vooral te danken aan de inzet van burgemeester Arnoud Rodenburg. Als een ware Bourgondiër houdt hij van kwaliteit en authentieke beleving. Een goed jager zorgt ervoor dat de natuur en de wildstand optimaal blijft, anders verdwijnt het wild en daarmee de beleving. Rodenburg vindt het belangrijk om het grondgebied van Midden-Delfland te behouden en te versterken, want wie de weiden en het water opzoekt, beseft dat dit een uniek stukje Nederland is. „Cittaslow zorgt voor een bewustwordingsproces”, verklaart burgemeester Rodenburg, terwijl hij aan het roer van zijn boot door het gebied vaart. Op een zonnige zomerdag geeft hij de voorkeur aan een afspraak op het water. Het nuttige met het aangename verenigen. Ontspannen genieten en toch zaken doen. Het past helemaal bij het Cittaslow-gevoel. „Die bewustwording passen we toe op alle beleidsterreinen van de gemeente. Van inkoop van papier tot de aanschaf van een auto op aardgas of de ontwikkeling van het gebied. We maken elke keer de afweging die leidt tot een duurzame en kwalitatieve oplossing. Als Cittaslow-hoofdstad van Nederland hebben we daar nu een voortrekkersrol in.”

Cultuurhistorie

De gedachte om een Cittaslow-gemeente te worden, ontstond bijna als vanzelf. Rodenburg: „Vanuit de Reconstructie van dit gebied was ‘landschap’ het uitgangspunt. Er liggen hier nog tweehonderd hectares van drie meter hoog laagveen. Dat moest behouden blijven. Daarnaast vonden we dat boeren een belangrijke rol als dragers van het landschap hadden. De boerenkavels moesten terug rond de boerderij. Bovendien zijn we een waterrijke gemeente. Er moest meer water en recreatie komen. We wilden laten zien waar Nederland groot in is. Langzaam werden we ons meer bewust van het landschap met zijn waardevolle, cultuurhistorische polders. In de gebiedsvisie van 2005 is vastgelegd dat we de kwaliteit van het landschap willen verbeteren. Tijdens het overleg over de visie zaten we met 63 partijen drie dagen lang in een nog lege, nieuwe koeienstal. Daar hing een bepaalde sfeer en toen kwam het keurmerk Cittaslow ter sprake. Dat klonk goed en het paste helemaal bij de tijdgeest van

aandacht voor kwaliteit.”

Daarop schreef de gemeente een landschapsontwikkelingsplan met een dorpsvisie waarin de dorpen verweven werden met het water, waarin het landschap, de boeren en de cultuurhistorische polders een plaats kregen, maar waarin ook Cittaslow werd vermeld. Om een Cittaslow-keurmerk te ontvangen, moest de gemeente eerst naar Italië. De oorsprong van Cittaslow ligt namelijk in Orvieto. In 1999 riepen de burgemeesters van Orvieto, Bra en Greve in Chianti en Positano de organisatie in het leven. „De burgemeester van Orvieto is de plaatsvervangend voorzitter van Cittaslow”, vertelt Rodenburg die sinds 2004 burgemeester van de nieuwe gemeente Midden-Delfland is. „Hij was onder de indruk van onze presentatie. Je krijgt alléén een keurmerk als het gebied bijzondere kenmerken heeft. Nederland deed bovendien nog niet mee.” Na een uitgebreide ‘audit’ ontving de gemeente vorig jaar het keurmerk.

Groene oase

De provinciale en nationale politiek reageerden positief op het Cittaslow-keurmerk. In de provinciale visie wordt Midden-Delfland als een groene oase erkend. Nationale en provinciale politici komen nu kijken hoe een Cittaslow-gemeente bestuurd wordt. Iedereen in de gemeente is positief. Van burgers tot ondernemers tot natuurbeheerders en boeren. Ze proberen volgens Rodenburg op hun eigen wijze te participeren. Met een kaasboerderij bijvoorbeeld. Met betere accommodaties, verfraaiing van het landelijk gebied of actief vogelbeheer. Veel is er sinds vorig jaar nog niet ontwikkeld. Daarvoor was de tijd te kort, maar voor de komende jaren is er een aantal projecten dat op Cittaslow-wijze wordt benaderd. „De aanleg van de A4 gaat midden door het gebied heen. Daar moet een zwaar pakket van compensatieregelingen voor komen. De schaalvergroting van de melkveehouderij moet op een goede manier gebeuren. We hebben een gebied met oude kassen opgekocht, dat we herontwikkelen volgens de Cittaslow-formule. Hoge kwaliteit van wonen, investeren in duurzaamheid en natuur. We zetten ons in voor verbreding van de landbouw en zorgen voor een goed paardenbakkenbeleid. Alles uiteraard in overleg met de betrokken ondernemers. In onze gemeente moet ruimte zijn voor topprestaties van iedere ondernemer. Ook de agrarische. Cittaslow speelt ook een belangrijke rol in het nieuwe bestemmingsplan.”

Bescherming

Zorgt Cittaslow voor de bescherming van een authentiek gebied? Rodenburg: „Als bestuur moeten we tegen bepaalde ontwikkelingen kunnen stemmen als die niet in Cittaslow passen. Wij moeten doen wat we kunnen om duurzaamheid na te streven. Voor het Nederlandse landschapsbehoud kan Cittaslow zeer positief, zijn als er meer Cittaslow-gemeenten komen.” Aangezien Midden-Delfland de Citta-hoofdstad van Nederland is, gaan alle aanvragen via de burgemeester. „Wij regelen de certificaten in Nederland. Op dit moment zijn er twee kanshebbers, maar er zijn veel gemeenten die mee willen doen. Niet iedere gemeente is geschikt. Het is een totaalpakket van duurzaamheid op de lange termijn. Iedereen in de gemeente moet het ondersteunen.”

Cittaslow Manifest

„We zijn op zoek naar steden waar mensen nog steeds nieuwsgierig zijn naar vroeger. Steden, rijk aan theaters, pleinen, cafés, restaurants en spirituele plekken. Met een ongerept landschap en beminlijke ambachtslieden. Waar mensen de langzame tred van de seizoenen nog kennen en authentieke producten, smaak, gezondheid en spontane gewoontes eerbiedigen.”

